

कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर "ब्रेक दी चेन"
अंतर्गत बंदिस्त सभागृहे / मोकळ्या जागेत
होणारे इतर सांस्कृतिक कार्यक्रम पुन्हा सुरु
करण्याबाबतची मार्गदर्शक तत्वे.

महाराष्ट्र शासन

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण ८२२० / प्र.क्र. २२४ / सां.का.४

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय (विस्तार), मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : ११ ऑक्टोबर, २०२१

वाचा : १) शासन निर्णय पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, क्र. संकीर्ण

८२२०/प्र.क्र. २२४/ सां.का.४, दिनांक ५ नोव्हेंबर, २०२०

२) शासन आदेश सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्र. कोरोना

२०२१/प्र.क्र.३६६/आ-५, दिनांक ११ ऑगस्ट, २०२१, दिनांक १६ ऑगस्ट,

२०२१ व दिनांक २४ सप्टेंबर, २०२१

प्रस्तावना :

कोविड-१९ विषाणूच्या प्रादुर्भावास प्रतिबंध करण्यासाठी शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन आदेशान्वये विविध बाबींवर / कामांवर आणलेले निर्बंध आता पुनर्विचारांती शिथिल करण्याबाबत शासन विचार करत आहे. कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर बंद पडलेली बंदिस्त सभागृहे / मोकळ्या जागेत होणारे इतर कार्यक्रम सुरु करण्यास परवानगी देण्यासंदर्भात या क्षेत्रातील विविध संघटनांकडून / संस्थांकडून शासनास विनंत्या प्राप्त झालेल्या आहेत. चित्रपट व नाटक वगळता बंदिस्त सभागृहे/ मोकळ्या जागेत होणारे इतर सांस्कृतिक कार्यक्रम पुन्हा सुरु करण्याबाबतची परवानगी देण्याबाबत विविध घटकांकडून सातत्याने मागणी होत आहे. सदर घटक हे असंघटित असून आर्थिकदृष्ट्या कनिष्ठ स्तरातील आहेत. कोविड-१९ विषाणूच्या प्रादुर्भावास प्रतिबंध करण्यासाठी शासनाने वेळोवेळी घातलेल्या निर्बंधांमुळे सदर घटक मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक अडचणींचा सामना करीत आहे. सबब, राज्यातील चित्रपटगृहे आणि नाट्यगृहांप्रमाणेच चित्रपट व नाटक वगळता बंदिस्त सभागृहे/ मोकळ्या जागेत होणारे इतर सांस्कृतिक कार्यक्रमांवरील निर्बंध शिथिल करणे बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. तदनुषंगाने, शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर राज्यातील बंदिस्त सभागृहे / मोकळ्या जागेत होणारे इतर सांस्कृतिक कार्यक्रम या शासन निर्णयासोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्ट-अ मधील मार्गदर्शक तत्वांच्या अधिन राहून दिनांक २२ ऑक्टोबर, २०२१ पासून नियंत्रित स्वरूपात सुरु करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

२. सर्व संबंधितांनी बंदिस्त सभागृहे / मोकळ्या जागेत होणारे इतर कार्यक्रमांचे परिचालन, कोविड-१९ संदर्भातील केंद्र शासनाच्या व राज्य शासनाच्या कोणत्याही निर्बंधांचा भंग होणार नाही अशा पध्दतीने करणे आवश्यक आहे. या मार्गदर्शक तत्वांचा भंग झाल्याचे निदर्शनास आल्यास संबंधितांविरुद्ध नियमानुसार संबंधित प्रशासकीय यंत्रणेकडून कारवाई करण्यात येईल.

३. कोविड-१९ विषाणूच्या प्रादुर्भावास प्रतिबंध करण्यासाठी शासनाने घोषित केलेल्या टाळेबंदीच्या अनुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशातील बंधनकारक असणाऱ्या सूचना या प्रकरणीही लागू राहतील.

४. सदर शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग आणि महसूल व वन विभाग (मदत व पुनर्वसन प्रभाग) यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२११०१२११०६२५७२२३ असा आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विलास रा. थोरात)

सहपत्र - परिशिष्ट- "अ"

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव
- २) मा. सभापती, विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३) मा. अध्यक्ष, विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ५) मा. उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव
- ८) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव
- ९) मा. राज्यमंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव
- १०) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
- ११) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग मंत्रालय, मुंबई.
- १२) सचिव, सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, मुंबई
- १४) संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
- १५) आयुक्त, महानगरपालिका - (सर्व)
- १६) जिल्हाधिकारी - (सर्व)

१७) पोलिस अधिक्षक - (सर्व)

१८) संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, मुंबई यांच्यामार्फत सर्व संबंधित.

१९) सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख

२०) निवड नस्ती - सां.का.४

**(शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण ८२२०/प्र.क्र. २२४/सां.का.४,
दि.११ ऑक्टोबर,२०२१ सोबतचे परिशिष्ट - अ)**

परिशिष्ट -अ

भाग - १

बंदिस्त सभागृह

१. सभागृहात प्रवेश देताना थर्मल टेस्टद्वारे प्रेक्षकांच्या शारीरिक तापमानाची चाचणी घेऊनच प्रवेश देणे ही सभागृह व्यवस्थापनाची / आयोजकांची जबाबदारी असेल.
२. बंदिस्त सभागृहाच्या एकुण बैठक क्षमतेच्या ५० टक्के इतक्या मर्यादेपेक्षा प्रेक्षक संख्या जास्त असु नये.
३. बंदिस्त सभागृहातील व्यासपीठ व प्रेक्षकांमध्ये शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या निर्देशानुसार सामाजिक अंतर राखणे (किमान ६ फुट) आवश्यक राहिल.
४. बैठक व्यवस्थेत सामाजिक अंतर राखणे आवश्यक राहिल.
५. बंदिस्त सभागृहातील सादरकर्त्या कलाकारांनी वेळोवेळी वैद्यकीय तपासणी करणे आवश्यक राहिल.
६. आरोग्य सेतू उपयोजन (ॲप) सुसंगत साधनांवर स्थापित (Installed) करून ते दिवसभर सुरु ठेवावयाचे आहे. तसेच बालकलाकारां व्यतिरिक्त सर्व कलाकार / आयोजक व साह्यभूत कर्मचारी वर्गाचे संपूर्ण कोविड प्रतिबंधक लसीकरण (दोन डोस व दुसऱ्या डोस नंतर १४ दिवसांचा कालावधी पूर्ण झालेला असणे आवश्यक असेल.) झालेले असणे आवश्यक असेल. बाल कलाकारांची आरोग्य सेतू ॲप वरील आरोग्य स्थिती सुरक्षित असणे आवश्यक राहिल तसेच त्यांची आरोग्य दृष्ट्या वारंवार तपासणी होणे आवश्यक राहिल. तसेच प्रेक्षकांचे कोविड प्रतिबंधक लसीकरण झाले असणे अथवा आरोग्य सेतुवरील त्यांची आरोग्य स्थिती "सुरक्षित" अशी दर्शविलेली असणे आवश्यक राहिल.
७. सभागृहातील सर्व परिसर / खोल्या / प्रसाधन गृहे वेळोवेळी स्वच्छ करणेबाबत सभागृह व्यवस्थापनाने वेळापत्रक आखावे व प्रसाधन गृहांची वेळेवर स्वच्छता केल्याची खातरजमा करावी. तसेच, वेळोवेळी निर्जंतुकीकरण करण्यात यावे.
८. बंदिस्त सभागृहात उपस्थित सर्वांनी मास्क लावणे आवश्यक राहिल.
९. सभागृहातील कार्यक्रमाच्या वेळी वापरण्यात येणारे सर्व उपकरणांचे निर्जंतुकीकरण करणे आवश्यक आहे.
१०. कार्यक्रमासाठीची सहाय्यक कामे त्या-त्या कामांसाठी नेमून दिलेल्या व्यक्तींनीच करावीत.
११. कार्यक्रमासाठी लागणारी साधन-सामुग्री (संगीत व्यवस्था / लॅपटॉप / माईक / प्रकाश योजना इ.) जी कोण व्यक्ती हाताळणार असतील, त्यांनीच ती वापरावी याबाबत दक्षता घेण्यात यावी. शक्यतो ज्याने-त्याने स्वतःचीच साधनसामुग्री वापरावी.

१२. बंदिस्त सभागृहामध्ये रंगगूषाकाराची आवश्यकता असेल तर त्यांनी पीपीई कीट धारण करणे आवश्यक आहे.
१३. बंदिस्त सभागृहात प्रवेश करतेवेळी गर्दी होणार नाही याची दक्षता आयोजकांनी घेणे आवश्यक आहे. यास्तव, सुरक्षित अंतराबाबतच्या मानकांनुसार, प्रवेशद्वारे व समुचित ठिकाणी जमिनीवर खुणा आखण्यात याव्यात.
१४. कोणत्याही प्रेक्षकांना कलाकार कक्षात जाण्यास परवानगी नसेल.
१५. परिवास्तूच्या प्रवेशाच्या व निर्गमनाच्या मार्गावर तसेच सामाईक क्षेत्रांमध्ये, हात स्वच्छ करण्यासाठी प्राधान्याने हाताचा - स्पर्शरहित गध्दतीने घेता येणारे निर्जंतुक द्रव्य उपलब्ध ठेवावे.
१६. श्वसनविषयक शिष्टाचाराचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. खोकताना / शिकताना प्रत्येकाने स्वतःचे तोंड व नाक टिप कागदाने (टिशू पेपर) / हात रुमालाने / कोपराने पूर्णपणे झाकून घेणे आणि वापरलेल्या टिप कागदाची (टिशू पेपर) योग्य प्रकारे विल्हेवाट लावणे आवश्यक आहे.
१७. सभागृहातील कार्यक्रम संपल्यानंतर सभागृहाचे निर्जंतुकीकरण करण्यात यावी.
१८. जनजागृतीचा भाग म्हणून सभागृहाच्या दर्शनी ठिकाणी कोविड - १९ च्या संबंधातील प्रतिबंधात्मक उपाय-योजनांवरील भित्तीपत्रके / उभे फलक झळकविण्यासाठी उपाययोजना करण्यात याव्यात.
१९. सभागृह वातानुकुलीन असेल अशा ठिकाणी तापमान २४ ते ३० अंश सेल्सिअस या मर्यादेत असले पाहिजे.
२०. खाद्य व पेय पदार्थांच्या क्षेत्रामध्ये, शक्य असेल तेथे तेथे, अनेक विक्री केंद्रे उपलब्ध करून देण्यात यावीत. प्रत्येक विक्री केंद्रावर सुरक्षित अंतर राखण्यासाठी, जमिनीवर चिकट-पट्ट्या (स्टिकर) वापरून एक-रांग पद्धतीचा अवलंब करावयाचा आहे. केवळ आवेष्टित खाद्यपदार्थ व पेय पदार्थ यांनाच परवानगी देण्यात येईल. सभागृहाच्या/प्रेक्षागाराच्या आत खाद्यपदार्थांची व पेय पदार्थांची पोचवणी करण्यास मनाई करण्यात येईल.

आयोजक व कार्यक्रमासाठी सहाय्य करणारे कर्मचाऱ्यांसाठी मार्गदर्शन तत्वे

१. बंदिस्त सभागृहात काम करणा-या सर्व कर्मचा-यांनी कामाच्या ठिकाणी मास्क वापरणे बंधनकारक राहिल.
२. वयाने ज्येष्ठ कर्मचारी, गर्भवती महिला कर्मचारी, ज्यांची रोगप्रतिकारक क्षमता कमी आहे, असे कर्मचारी यांना ज्या ठिकाणी जास्त जनसंपर्क असलेल्या ठिकाणी कागाराती नेमण्यात येऊ नये व त्यांची अधिकची काळजी घेण्यात यावी.
३. कामाच्या ठिकाणी अधिक सुरक्षिततेचा उपाय म्हणून सर्वांनी "आरोग्य सेतू" ॲपचा वापर करावा.
४. सर्व कर्मचा-यांनी आपल्या आरोग्याबाबत सजगता दाखवावी व आपल्या असणान्या आजाराच्या तात्काळ व्यवस्थापनाच्या निदर्शनास आणावे.

बंदिरत सभागृहाव्यतिरीकृत मोकळ्या जागेत आयोजित होणारे कार्यक्रम.

१. मोकळ्या जागेतील कार्यक्रमासाठी ६-६ फुटांवर खुणा करुन त्यानुसार लोक बसण्याची / उभे रहाण्याची व्यवस्था करावी. त्यानुसार प्रेक्षक बसतील/ उभे राहतील, याची संयोजकांनी दक्षता घ्यावी. सादरीकरण करणा-या कलाकारांपासून प्रेक्षक कमीत कमी ०६ फुट अंतरावर असावेत.
२. कार्यक्रम/कला सादर होणाऱ्या ठिकाणी प्रेक्षकांना मास्क घालणे अनिवार्य राहिल.
३. बालकलाकारां व्यतिरिक्त सर्व कलाकार / कर्मचारी वर्गाचे संपूर्ण कोविड प्रतिबंधक लसीकरण (दोन डोस व दुसऱ्या डोस नंतर १४ दिवसांचा कालावधी पूर्ण झालेला असणे आवश्यक असेल.) झालेले असणे आवश्यक असेल. बाल कलाकारांची आरोग्य सेतू अॅप वरील आरोग्य स्थिती सुरक्षित असणे आवश्यक राहिल तसेच त्यांची आरोग्य दृष्ट्या वारंवार तपासणी होणे आवश्यक राहिल. तसेच प्रेक्षकांचे कोविड प्रतिबंधक लसीकरण झाले असणे अथवा आरोग्य सेतुवरील त्यांची आरोग्य स्थिती "सुरक्षित" अशी दर्शविलेली असणे आवश्यक राहिल.
४. थुकी उत्पन्न करणारे पदार्थ जसे की तंबाखूजन्य पदार्थ व पान हे बाळगण्यास मनाई राहिल.
५. नशा आणणा-या पदार्थांचे / द्रव्यांचे सेवन करुन कार्यक्रमाच्या ठिकाणी येता येणार नाही.
६. थर्मल गन, सॅनिटायझर कार्यक्रमाच्या ठिकाणी असावेत, व आयोजकांनी तपासणी करुनच प्रवेश दयावा.
७. गर्दी नियंत्रणासाठी सुरक्षा व्यवस्था असावी.
८. मोकळे मैदान, रस्ता, खुले सभागृह, इत्यादी ठिकाणी कार्यक्रम होणार असल्यास, कार्यक्रम पाहण्यासाठी उभे राहणे अथवा बसणे याकरिता मार्किंग करावे.
९. ज्या ठिकाणी अनियंत्रित गर्दी आहे त्या ठिकाणी ध्वनी प्रदुषणविषयक नियम पाळून ध्वनीक्षेपकावरुन सूचना द्याव्यात.
१०. अनियंत्रित गर्दी व रस्त्यावरील कार्यक्रमांना स्थानिक प्रशासनाने योग्य ती काळजी घेऊन परवानगी द्यावी.
११. कार्यक्रमाच्या ठिकाणी खाद्यपदार्थ / पेये विक्रीस बंदी राहिल.
१२. कार्यक्रम सादरीकरण करण्यासाठी वापरण्यात येणारे नैपथ्य, प्रकाश व ध्वनी यंत्रणा, मंडप व मंडपाचे साहित्य, सजावट साहित्य यांचे निर्जंतुकीकरण करण्याची जबाबदारी संबंधित व्यक्तींची राहिल.
१३. "माझे कुटुंब माझी जबाबदारी" ला अनुसरुन शक्य असेल तेथे कार्यक्रमाच्या ठिकाणी कोरोना पार्श्वभूमीवर घ्यावयाची काळजी याबाबत ध्वनीफित तसेच संबंधित फलक लावावेत.
१४. उपरोक्त बाबत राज्य शासनाच्या महसूल व वन विभाग (आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन) / सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांच्याकडून Break the Chain

अंतर्गत वेळोवेळी प्रसिध्द करण्यात येणाऱ्या मार्गदर्शक तत्वांचे काटकोर पालन करणे बंधनकारक आहे.

१५. स्थानिक कोविड-१९ साथरोग परिस्थिती विचारात घेऊन जिल्हाधिकारी संबंधित शासकीय यंत्रणांशी विचारविनिमय करून उपरोक्त निर्बंधामध्ये वाढ करू शकतील.

--*-*-*-*-*-*

